

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/74/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014898277
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9014898277.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. Václav Jaroščiak - REALITA, M. Rázusa 14, Žilina, IČO 10 955 500, právne zastúpeného Mgr. Bohuslavom Gelatkom, advokátom, Námestie SNP 17, Rajec, proti žalovanému: VOLKSWAGEN Finančné služby Slovensko s.r.o., Vajnorská 98, Bratislava, IČO 31 341 438, v konaní o zaplatenie 4 876,85 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I, pod sp. zn. 25 Cb/107/1995, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. novembra 2011, č. k. 1Cob/18/2011-220, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. novembra 2011, č. k. 1Cob/18/2011-220 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 15. októbra 2010, č. k. 25Cb 107/1995-195 zamietol žalobu žalobcu, zaviazal ho zaplatiť žalovanému 3 713,38 € s príslušenstvom a vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá zmluva o finančnom leasingu 14. decembra 1992. Nakoľko v čase zmluvného vzťahu došlo k odcudzeniu predmetného vozidla, v zmysle čl. XI., ods. 3 Všeobecných zmluvných podmienok finančného leasingu sa naplnili podmienky predčasného ukončenia leasingovej zmluvy. Listom z 24. júna 1993 oznámil žalovaný žalobcovi prevod leasingovej zmluvy zo spoločnosti ŠkoFin, s. r. o., Praha do obchodnej spoločnosti ŠkoFin Bratislava, s. r. o. Účastníci konania si riadne dohodli právo na úhradu ušlého zisku pri odcudzení predmetu nájmu, a to tak, že prenajímateľ je oprávnený požadovať úhradu ušlého zisku za tých istých podmienok, ako keby zmluva riadne prebehla. Vzhľadom na existujúce rozdiely vo výške ušlého zisku ustálenej obidvoma stranami, bolo potrebné jednoznačne určiť sumu, ktorá tento zisk predstavuje. Jej stanovenie predpokladalo odborné posúdenie, preto súd prvého stupňa ustanovil za tým účelom súdneho znalca. Podľa znaleckého posudku číslo 1/2009 zo dňa 20. júla 2007, plnenie poisťovne bolo v sume 461 421,38 Sk mínus účtovná zostatková hodnota vozidla v sume 353 333,60 Sk, plnenie žalovaného voči

nájomcovi bolo preto v sume 108 087,78 Sk, od ktorej sumy pri odčítaní ušlého zisku 41 953 Sk vzniklo finančné vysporiadanie žalovaného voči žalobcovi ako nájomcovi v sume 66 134,78 Sk. Žalovaný uhradil žalobcovi 14. februára 1995 sumu 178 004 Sk, rozdiel medzi touto sumou a sumou vyjadrujúcou finančné vysporiadanie žalovaného voči nájomcovi je 111 869,22 Sk. Túto čiastku preto môže žalovaný požadovať od nájomcu - žalobcu na doplatenie.

Na odvolanie žalobcu odvolací súd napadnutým rozhodnutím potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa s tým, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení uviedol, že z obsahu spisu a dokazovania pred súdom prvého stupňa bolo nesporne preukázané uzavretie zmluvy o finančnom prenájme služobného vozidla č. 2461 dňa 17. decembra 1992 na osobné motorové vozidlo PASSAT VARIANT 315 255 CL, v obstarávacej cene 530 000 Kčs, s dĺžkou trvania splátkového obdobia 36 mesiacov, s 30 % splátkou vopred uhradenou vo výške 159 000 Kčs, s mesačnými splátkami 14 247 Kčs. Zmluvné vzťahy medzi účastníkmi konania sa podľa uzavretej zmluvy riadia Všeobecnými podmienkami finančného leasingu. Leasingová zmluva a Všeobecné podmienky leasingovej zmluvy boli riadne podpísané oboma zmluvnými stranami, a teda tento právny úkon podľa odvolacieho súdu nemožno spochybňovať a určiť za neplatný. Taktiež Všeobecné podmienky leasingovej zmluvy, na ktorých sa účastníci zmluvy dohodli, upravujú vo svojich ustanoveniach právo na úhradu ušlého zisku pri odcudzení predmetu nájmu, a to tak, že prenajímateľ je oprávnený požadovať úhradu ušlého zisku, tak a za tých istých podmienok, ako keby leasingová zmluva riadne prebehla a bola riadne ukončená. Ďalšou otázkou bolo určenie výšky ušlého zisku. Na stanovenie odborného posúdenia súd prvého stupňa ustanovil znalca z odboru ekonómie a manažmentu Ekonomická univerzita v Bratislave - Inštitút ekonomického znelectva a expertíz, Palisády 22, Bratislava. Odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa správne uzavrel, že žalobca žalobou uplatnený nárok súdu nepreukázal, preto súd žalobu zamietol. Z dokazovania vyplynulo, že žalovaný má nárok na ušlý zisk vo výške 3 713,38 €, preto súd prvého stupňa správne postupoval, keď zaviazal žalobcu na zaplatenie tejto istiny žalovanému spolu s príslušenstvom pohľadávky, s 21 % úrokom z omeškania ročne od 10. februára 1995 do zaplatenia. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny vo veci samej podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil a podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p. sa v ostatných dôvodoch stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa. O trovách odvolacieho konania súd nerozhodol s poukazom na ust. § 224 ods. 4 O. s. p. v spojení s § 151 ods. 3 O. s. p.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 písm. f/ a g/ O. s. p., konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa dovolateľa vo veci došlo k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu postupom súdu prvého stupňa, pri zmene v osobe konajúceho sudcu. Pôvodne konajúca JUDr. U. bola nahradená JUDr. W.. Žalobcovi ako účastníkovi konania neboli oznámené žiadne dôvody zmeny zákonného sudcu, a v podstate ani nevedel, že došlo k zmene konajúceho sudcu. Pojednávanie pred súdom prvého stupňa dňa 15. októbra 2010, na ktorom súd rozhodol vo veci samej, bolo konaním vo veci možno po 10-ich rokoch a novo konajúca sudkyňa skutočnosť zmeny konajúceho sudcu na pojednávaní ani nespomenula, teda ani žalobcu neoboznámila s dôvodmi, pre ktoré došlo k zmene v osobe konajúceho sudcu. Tým podľa dovolateľa došlo k vylúčeniu uplatnenia jeho práva na vyjadrenie sa k tejto zmene, vyjadrenie k osobe novo konajúcej sudkyne, či možnosti napr. namietat' možnú predpojatosť konajúcej sudkyne pred tým ako rozhodla vo veci samej.

Dovolateľ ďalej namietal, že súd prvého stupňa pochybil nielen v tom, že zbytočne vo veci nariadil znalecké dokazovanie, ale tiež pochybil vo svojom postupe pri ustanovení znalca. Súd v konaní ustanovil ako znalca právnickú osobu bez splnenia požiadaviek vyplývajúcich z ust. § 127 ods. 1 O. s. p. V čase ustanovenia znalca otázka výšky sporu medzi účastníkmi nebola sporná (viď Zápisnica z rokovania účastníkov zo dňa 21. októbra 1996, výška ušlého zisku je 65 836 Sk). Zdôraznil, že skutočnosti, ktoré sú medzi stranami nesporné sa pred súdom nedokazujú. Ustanovenie právnickej osoby - Centrum ďalšieho vzdelávania Ekonomickej univerzity v Bratislave, Inštitút ekonomického znelectva a expertíz Znalecký

ústav, Bratislava, bez uvedenia mena konkrétnej fyzickej osoby, je podľa názoru žalobcu porušením práva účastníka na vyjadrenie sa k osobe znalca, a bola tým nesporne vylúčená možnosť namietat' jeho prípadnú predpojatosť. Týmto postupom je konanie postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čím súd žalobcovi podľa jeho názoru, odňal možnosť konať pred súdom. Navyše podľa dovolateľa, vzatie znaleckého posudku do základu rozhodnutia spôsobuje takú vadu, ktorá mala taktiež za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolateľ ďalej uviedol, že ako účastník má právo na riadne a úplné odôvodnenie rozsudku tak, ako to vyplýva z ust. § 157 ods. 2 O. s. p., a vyslovil názor, že ani rozhodnutie súdu prvého stupňa, ako ani napadnuté rozhodnutie takéto požiadavky nespĺňajú. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa podľa dovolateľa nie je vôbec zrejmé, akými úvahami sa súd riadil pri potrebe nariadenia znaleckého dokazovania na určenie výšky ušlého zisku, keď medzi účastníkmi táto otázka bola už vyriešená a dohodnutá. Nie je zrejmé, prečo súd odmietol pri rozhodovaní medzi účastníkmi dohodnutú metodiku pre výpočet finančného vysporiadania podľa účastníkmi odsúhlaseného vzorca, ako tiež nie je zrejmé, prečo súd pri svojom rozhodovaní odmietol žalobcov návrh na aplikovanie tzv. všeobecného princípu. Podľa tohto princípu, ak sú v zmluve použité formulácie a pojmy, ktoré možno vykladať rozdielne, javí sa byť spravodlivým vykladať ich v neprospech toho, kto ich do zmluvy vložil. Podľa dovolateľa, práve naopak súd pri rozhodovaní aplikoval skôr opak tohto princípu, a pri výklade zmluvných dojednaní prijímal výkladové závery tak, že v rozpore s touto zásadou ich vykladal v prospech strany, ktorá toto ustanovenie do zmluvy nevložila. Pretože odvolací súd tieto vady odôvodnenia rozhodnutia neodstránil, ani sa s nimi nijako nevysporiadal, svojim postupom odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom, a porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces.

Dovolateľ poukázal, že odvolací súd vôbec neprihliadol na obsah podaného odvolania a formulované odvolacie dôvody a skutočnosti, o čom svedčí, že obsah podaného rozsiahleho odvolania žalobcu opísal v odôvodnení rozsudku na štyroch riadkoch. V odôvodnení uvádza vyjadrenie žalovaného k odvolaniu, a zobral ho do základu záveru rozhodnutia, že odvolanie žalobcu je nedôvodné. V prípade, že k svojmu záveru dospel odvolací súd aj na základe vyjadrenia žalovaného k odvolaniu, mal také vyjadrenie žalobcovi doručiť. Ak nebolo takéto vyjadrenie doručené, ide podľa dovolateľa o skutočnosť, ktorou odvolací súd žalobcovi odňal možnosť konať pred súdom.

Ďalej poukázal, že odvolací súd zrejme tiež akceptoval argumentáciu žalovaného, s odvolaním sa na ust. § 37 ods. 3 Občianskeho zákonníka, že právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný. Pritom fundamentom celého tohto sporového konania je podľa dovolateľa pochybnosť o výklade ustanovenia čl. XIII ods. 2

VPFL a nie jeho neplatnosť. Odvolací súd vôbec nereagoval ani na žalobcom poukazovaný Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 243/07, ani na odvolanie sa na výkladové pravidlo podľa ust. § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Takýto postup je podľa žalobcu preukazom arbitrárnosti rozhodovania odvolacieho súdu. Dovolateľ poukázal na ustálenú judikatúru a mal za to, že vyššie uvedeným postupom došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom aj tým, že pred súdom prvého stupňa mu nebol umožnený prednes záverečnej reči, súdy nedostatočne odôvodnili svoje rozsudky a dovolateľovi, ako účastníkovi konania neumožnili vyjadriť sa k všetkým dôkazom. Dovolateľ preto navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň požiadal aj o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa ust. § 243 O. s. p.

Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 2Obdo/33/2012 zo dňa 22. novembra 2012 dovolanie žalobcu odmietol.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 24. júla 2014 č. k. II. ÚS 299/2013-42 rozhodol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2Obdo/33/2012 porušil právo JUDr. Václava Jaroščiaka - REALITA na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec mu

vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia námietky sťažovateľa / žalobcu /, ohľadom nedoručenia vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcovi, neinformovania žalobcu o zmene v osobe zákonného sudcu a o dôvode tejto zmeny, neumožnenia využiť právo na záverečné zhrnutie návrhov a na vyjadrenie sa k dokazovaniu a právnej stránke veci, vykonania znaleckého dokazovania na preukázanie skutočnosti, ktorá nebola medzi účastníkmi sporná, nesprávneho postupu pri ustanovení znalca, nevykonania dôkazu znaleckým posudkom, a ignorovania dohody o určení výšky sumy ušlého zisku, vyhodnotil ako opodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimčnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ustanovenia § 237 až § 239 O. s. p. v znení do 1. januára 2015, ďalej len „O. s. p.“

Podľa ust. § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti podľa ust. § 241 ods. 1 O. s. p. V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal. Dovolací súd postupuje rovnako i v prípade, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 a § 239 O. s. p. prípustné.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade neboli splnené podmienky pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 238 O. s. p., pretože odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a prípustnosť dovolania nevyslovil.

Vzhľadom na uvedené, dovolací súd skúmal, či je daný dôvod prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 O. s. p.

Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zamerail na otázku opodstatnenosti tvrdenia žalobcu, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá dovolací dôvod

podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) je treba rozumieť taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (sp. zn. III. ÚS 156/2006, sp. zn. III. ÚS 331/2004, sp. zn. II. ÚS 174/2004).

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu /sp. zn. I. ÚS 4/1994/.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Podľa § 1 O. s. p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

V zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Z obsahu spisu vyplýva, že k odvolaniu žalobcu (č. l. 200) proti rozsudku súdu prvého stupňa, (č. l. 195), podal písomné vyjadrenie žalovaný (č. l. 208), ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené 18. januára 2011. Toto vyjadrenie žalovaného nebolo doručené právnomu zástupcovi žalobcu (ani žalobcovi).

Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozhodnutí zo dňa 27. apríla 2010 v prípade Hudáková proti Slovenskej republike, poukázal na to, že princíp rovnosti zbraní, ako jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania, vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis - á - vis proti jej protistrane (pozri, napríklad, Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, 18. februára 1997, ods. 23,

Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-I).

Právo na rovnosť v konaní je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a prejavuje sa vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (Komanický v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (pozri cit. rozsudok Hudáková, § 26). Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95).

Zásada rovnosti účastníkov vyžaduje, aby jej uplatňovanie bolo koherentné vo všetkých štádiách občianskeho súdneho konania. Obaja účastníci majú právo na efektívny opravný prostriedok a na odvolacie konanie bez faktických a právnych prekážok.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva tiež vyplýva, že konkrétny vplyv predmetného vyjadrenia na rozsudok dotknutého vnútroštátneho súdu má malý význam.

Je na účastníkoch konania, aby posúdili, či je potrebné sa k dokumentu (stanoviska k odvolaniu) vyjadriť alebo nie (Trančíková v. Slovenská republika, rozsudok z 13. januára 2015). Opomenutie povinnosti doručiť rovnopis písomného vyjadrenia žalovaného, sťažovateľke (žalobkyni), podľa Európskeho súdu pre ľudské práva predstavuje popretie jej práva na spravodlivé konanie.

Kontradiktórne konanie napokon vyjadruje aj zásadu, podľa ktorej účastníci musia mať možnosť nielen byť oboznámení s dôkazmi potrebnými na to, aby ich návrh bol úspešný, ale taktiež musia mať vedomosť o všetkých predložených dôkazoch a stanoviskách a vyjadriť sa k nim na účely ovplyvnenia rozhodnutia súdu. Podstatné je, že konkrétny dopad nedoručeného stanoviska na rozhodnutie súdu je iba málo dôležitý, pretože je na účastníkoch konania, aby posúdili, či sa budú, alebo nebudú k dokumentu vyjadrovať. Výnimkou je iba situácia, keď by udelenie takýchto práv a možností nemalo žiaden vplyv na výsledok konania, lebo prijatý právny prístup nebol predmetom diskusie (napr. Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., proti Slovenskej republike, I. ÚS 230/03. II. ÚS 249/2012). Spomínanou výnimkou by mohla byť napr. situácia, keby dovolanie bolo odmietnuté ako oneskorene podané, teda najvyšší súd by sa meritom dovolania vôbec nezaoberal (II. ÚS 249/2012).

Aj podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky pre posúdenie otázky, či nedoručením vyjadrenia žalovaného došlo k zásahu do práva na kontradiktórne konanie a na zachovanie princípu rovnosti zbraní sa nejaví ako podstatné, či vyjadrenie žalovaného obsahovalo niečo nové, resp. bolo iba opakovaním stanovísk už predtým prednášaných, a či sa pre meritórne posúdenie vecí javil obsah vyjadrenia ako relevantný. Bolo totiž vecou sťažovateľa, ako by sa postavil k tvrdeniam žalovaného uvedeným v jeho vyjadrení na odvolanie (II. ÚS 299/2013).

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov k podanému odvolaniu, treba preto považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na spravodlivý proces.

Keďže v danej veci vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu nebolo doručené právnomu zástupcovi žalobcu (ani žalobcovi), treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé.

Dovolací súd poukazuje aj na to, že význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie k odvolaniu zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa k skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie súdu. Bolo povinnosťou odvolacieho súdu, aby pred svojím rozhodnutím o odvolaní žalobcu, o ktorom rozhodoval bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p., poskytol odvolateľovi možnosť vyjadriť sa k písomnému podaniu žalovaného (vyjadrenie k odvolaniu).

Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, v dôsledku čoho bola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

Zistená procesná vada konania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. (nedoručenie vyjadrenia k odvolaniu druhému účastníkovi konania) zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa ust. § 243b ods. 2, 4 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.